

Ústřední knihovna
Fakulty sociálních studií MU

Základy práce s informačními zdroji pro bc. studenty

MVZ221

Mgr. Dana Mazancová, DiS.

Brno, 10. dubna 2019

Osnova kurzu

- **Práce s informacemi, základy EIZ, psaní odborných (závěrečných) prací**
- **Práce s elektronickými informačními zdroji**
 - ❖ základy vyhledávacích technik
 - ❖ tvorba rešeršního dotazu
 - ❖ praktické vyhledávání v oborových databázích
- **Citace, citování, plagiátorství**
 - ❖ základní terminologie, citační styly
 - ❖ základy citování jednotlivých druhů dokumentů
 - ❖ citační software, zvláštnosti citování
- **Práce s elektronickými informačními zdroji**
 - ❖ EBSCO Discovery Service a nadstavbové nástroje
 - ❖ databáze elektronických knih

Podmínky absolvování předmětu

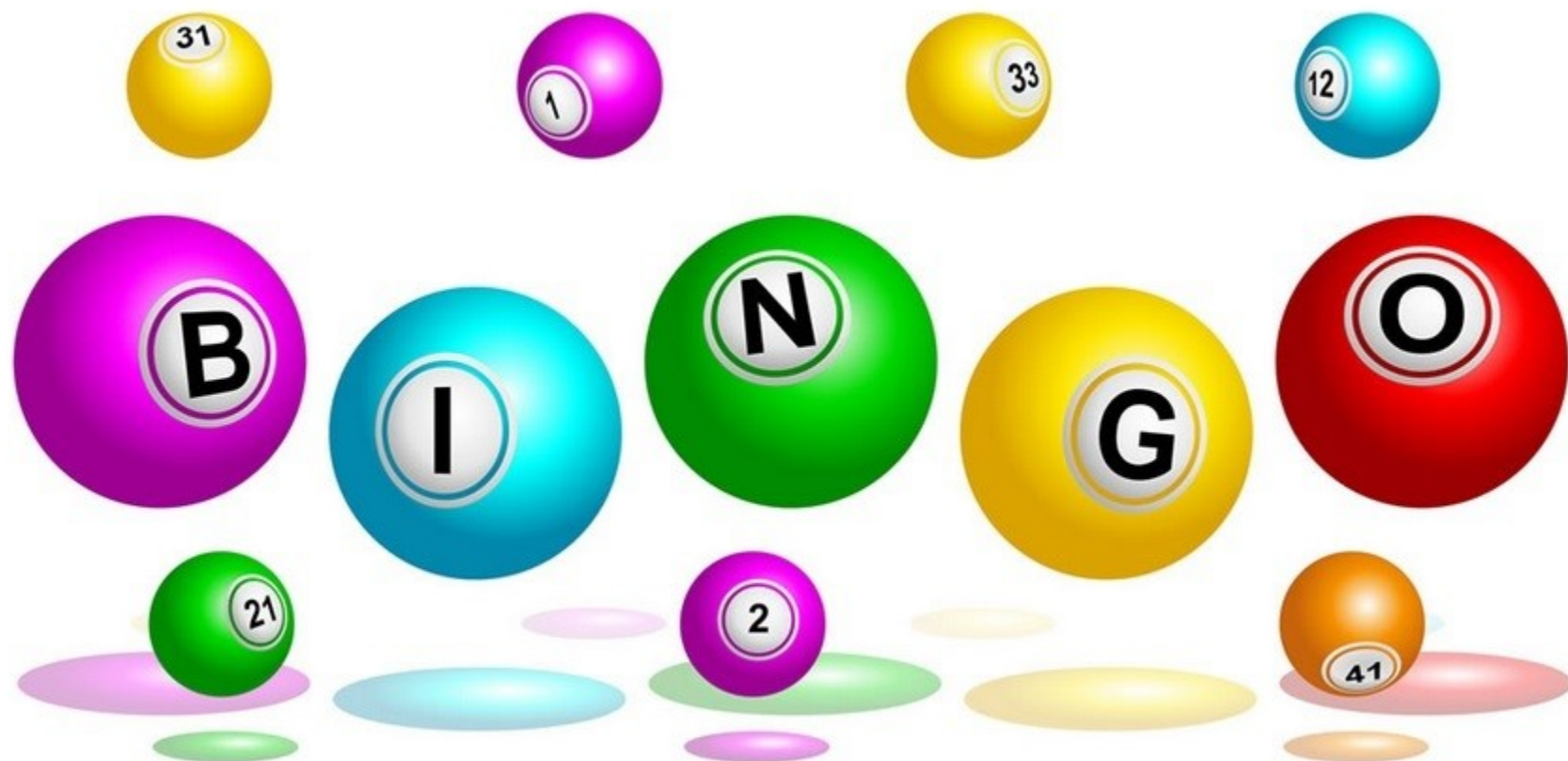
Zápočet

- ❖ **účast** na všech přednáškách a seminářích
- ❖ vypracování 2 praktických **úkolů** (rešerše a citace)
- ❖ **úspěšné absolvování závěrečného testu**. Po úspěšném vypracování **nepovinného** online testu na citace lze získat 3 body navíc v testu.

Další termíny kurzu

- ❖ **st 17. 4. 10:00 - 11:40** velká seminárka v knihovně - seminář
- ❖ **st 24. 4. 10:00 - 11:40** velká seminárka v knihovně - přednáška
- ❖ **st 15. 5. 10:00 - 11:40** velká seminárka v knihovně - seminář

Prosím vezměte si na zbývající lekce vlastní notebooky. Děkuji.

Práce s informacemi

Osnova

- ❑ Práce s informacemi
 - ❖ informační společnost
 - ❖ informační gramotnost
- ❑ Psaní odborných (závěrečných) prací
- ❑ Informační zdroje
 - ❖ typy informačních zdrojů
 - ❖ licencované zdroje
 - ❖ kde hledat knihy, odborné časopisy, informace z médií, závěrečné práce, referenční díla, statistické údaje, oborové brány?

*"Information these days seems to be everywhere. But rather than making research easier, this has made it harder, because when doing research you don't just have to find **any** information, you have to find the **right** information."*

Informační společnost

- založená na informacích a znalostech

- problémy při práci s informacemi:
 - ❖ velké množství
 - ❖ snadná dostupnost
 - ❖ kvalita

Kolik existuje informací online?

- ❑ Množství informací na internetu v roce 2016 bylo 7,7 zetabajtů dat, což je 7,7 bilionu gigabajtů - běžný pevný disk má 1024 gigabajtů.
- ❑ *“Kdybychom všechny tyto informace vytiskli na papír s běžnou velikostí písma, pokryli bychom jím celé Spojené státy. Vrstvou vysokou 4,5 metru.”*

Kolik existuje informací?

- ❑ Každý den vytvoří lidstvo 2,5 quintilionu bytů dat = 2,5 000 000 000 000 000 000 000 bytů.
- ❑ Kvůli měření musely vzniknout nové jednotky.

Jak se počítá na počítači

kilobyte (kB)	1 000 bytů
megabyte (MB)	1 000 000 bytů
gigabyte (GB)	1 000 000 000 bytů
terabyte (TB)	1 000 000 000 000 bytů
petabyte (PB)	1 000 000 000 000 000 bytů
exabyte (EB)	1 000 000 000 000 000 000 bytů
zettabyte (ZB)	1 000 000 000 000 000 000 000 bytů

Zdroje: Na informace je zapotřebí nová jednotka, zettabyte. *Novinky.cz* [online]. [cit. 2017-10-03]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/internet-a-pc/209215-na-informace-je-zapotrebi-nova-jednotka-zettabyte.html>

How much data do we create every day? *Forbes.com* [online]. [cit. 2019-2-12]. Dostupné z: <https://www.forbes.com/sites/bernardmarr/2018/05/21/how-much-data-do-we-create-every-day-the-mind-blowing-stats-everyone-should-read/#3ff7a21d60ba>

Vyhledávání na internetu

více než **3.7 biliónu** lidí používá internet

více než **1/2 všech hledání** na webu je prováděna z mobilu

77% hledání je přes Google - každou sekundu provádí **více než 40.000 hledání**

5 biliónů hledání denně provedenou všechny vyhledávače

Go to Journal Profile

Journals By Rank

Categories By Rank

Master Search

Journal Titles Ranked by Impact Factor

Compare Selected Journals

Add Journals to New or Existing List

Customize Indicators

Compare Journals

View Title Changes

Select Journals

Select Categories

INSTRUMENTATION

INTEGRATIVE & COMPLEMENTARY MEDICINE

INTERNATIONAL RELATIONS

LAW

LIMNOLOGY

LINGUISTICS

LOGIC

Select All

Full Journal Title

Total Cites

Journal Impact Factor

Eigenfactor Score

☐	1	INTERNATIONAL ORGANIZATION	7,196	4.517	0.00767
☐	2	INTERNATIONAL SECURITY	2,922	4.135	0.00358
☐	3	COMMON MARKET LAW REVIEW	1,295	4.073	0.00167
☐	4	FOREIGN AFFAIRS	3,448	3.524	0.00713
☐	5	JOURNAL OF CONFLICT RESOLUTION	4,863	3.491	0.00828
☐	6	WORLD POLITICS	4,113	3.250	0.00482
☐	7	Global Environmental Politics	1,419	3.237	0.00235
☐	8	INTERNATIONAL AFFAIRS	2,320	2.952	0.00372
☐	9	SECURITY DIALOGUE	1,306	2.710	0.00250
☐	10	Review of International Organizations	539	2.686	0.00251

86 impaktovaných časopisů

Zdroj: <http://jcr.incites.thomsonreuters.com>

share | embed 10 order by ... relevance search all international relations

– Journals vs Articles

Journals ✕

+ Subject

+ Article processing charges (APCs)

+ DOAJ Seal

+ Journal license

+ Publisher

+ Country of publisher

+ Full Text language

+ Peer review

Journals vs Articles: Journals ✕

1 – 10 of 157

 [Estudios Avanzados](#)
ISSN: 0718-5022 (Print); 0718-5014 (Online)
<http://www.revistas.usach.cl/ojs/index.php/ideas/index>
Peer review
Subject: General Works
Date added to DOAJ: 10 Jun 2015

 [Revista Internacional de Estudios Migratorios](#)
International Journal of Migration Studies
ISSN: 2173-1950 (Online)
<http://www.riem.es>
Double blind peer review
Subject: Social Sciences
Date added to DOAJ: 23 Oct 2016
Record Last Updated: 23 Oct 2016

 [Revista Tribuna Internacional](#)
ISSN: 0719-482X (Online)
<http://www.tribunainternacional.uchile.cl/>

Informační gramotnost

☐ Rozpoznání informační potřeby

☐ Schopnost **informaci**:

- ❖ **nalézt** - znalost informačních zdrojů a vyhledávacích strategií
- ❖ **vyhodnotit** - užitečnost/relevance
- ❖ **použít** - pro daný účel, znalost autorského zákona, problematiky citování a plagiátorství

Psaní odborných (závěrečných) prací

Propagační video Západočeské univerzity v Plzni

Metodika psaní odborných prací

- Dostatek času pro vyhledání a nastudování příslušné literatury
- Vypracování námětu závěrečné práce
- Vymezení času potřebného k sepsání textu
- Dodržení všech předepsaných formálních a odborných náležitostí

Základní etapy přípravy písemné práce

- 1. Volba tématu a strategie přípravy**
- 2. Informační průzkum**
3. Zpracování výsledků průzkumu
4. Výzkum
5. Tvorba práce
6. Příprava dokumentace
7. Příprava konečné verze práce
8. Odevzdání práce
9. Obhajoba - prezentace práce

Základní etapy přípravy písemné práce

- 1. Volba tématu a strategie přípravy**
2. Informační průzkum
3. Zpracování výsledků průzkumu
4. Výzkum
5. Tvorba práce
6. Příprava dokumentace
7. Příprava konečné verze práce
8. Odevzdání práce
9. Obhajoba - prezentace práce

Volba tématu

- Podívat se do [Archivu závěrečných prací IS MU](#)
- Případně na práce jiných univerzit:
[Vysokoškolské kvalifikační práce](#)

Odevzdej.cz

Seminární a školní práce

Zkontrolovat práci na podobnosti

Soubor z PC: Soubory nevybrány.

nebo soubor přetáhněte sem

E-mail:

Po kontrole bude výsledek odeslán na zadaný e-mail a po 5 dnech z databáze vymazán.

Zkontrolovat

odevzdej@fi.muni.cz odevzdej@fi.muni.cz ▾

Komu:

✉ Odevzdej.cz: Informace o podobnostech Vašich souborů

Odevzdej.cz: Informace o podobnostech Vašich souborů

Zpracovávaný dokument:
=====

E-mail:

Jméno souboru: test_ukol.docx

Vloženo: 10. 8. 2017 08:51

Vloženo z IP: 147.251.109.206

Odkaz do systému:

<https://odevzdej.cz/auth/plag/27f2dffffafad0e/>

Podobné dokumenty:
=====

Agenda: Studijní materiály; Fakulta: , Předmět: | , Období: podzim 2015 - is.muni.cz

Název :

Jméno souboru:

Podobné dokumenty:

=====

Agenda: Studijní materiály; Fakulta: , Předmět:

Období: podzim 2015 - is.muni.cz

Název :

Jméno souboru:

Vloženo: 23. 1. 2016

Procento podobnosti: 100 %

Podobnosti: <https://odevzdej.cz/auth/podob/27f2dffffafad0e/b723c9ca985f0cb4/>

=====

Agenda: Závěrečná práce - is.muni.cz

Název : Plný text práce

Jméno souboru: DP_IS.pdf

Vloženo: 29. 4. 2016

Procento podobnosti: 12 %

Podobnosti: <https://odevzdej.cz/auth/podob/27f2dffffafad0e/95b9d397131d7ce7/>

=====

Agenda: Odevzdávárny - Odevzdej.cz

Jméno souboru: Knihovny_KULPOL_Tuslova_Hrebejk.docx

Vloženo: 2. 5. 2016

Procento podobnosti: 10 %

Podobnosti: <https://odevzdej.cz/auth/podob/27f2dffffafad0e/36fcc9e820e2a525/>

=====

Zobrazení podobnosti

mar ned

Seznam použité literatury

TRÁVNÍČEK, Jiří. Čteme?: obyvatelé České republiky a jejich vztah ke knize : (2007). Vyd. 1. Brno: Host, 2008, 207 s. ISBN 978-80-7294-270-1.

Čtenářství, jeho význam a podpora: výzkum, teorie a praxe v České republice a Spolkové republice Německo : přednášky z odborného semináře pořádaného Svazem knihovníků a informačních pracovníků ČR a Goethe Institutem Praha dne 19. listopadu 2007 v Goethe Institutu v Praze = Lesen, seine Bedeutung und Förderung : Forschung, Theorie und Praxis in der Tschechischen Republik und in der Bundesrepublik Deutschland : Vorträge aus dem Fortbildungstag, veranstaltet durch das Goethe-Institut Prag und den Fachverband Bibliothek und Information der Tschechischen Republik am 19. November 2007 im Goethe-Institut Prag. Praha: Svaz knihovníků a informačních pracovníků ČR, 2008, 83 s. Aktuality SKIP, sv. 24. ISBN 978-80-85851-18-2.

<http://ctenar.svkkk.cz/clanky/2014-roc-66/4-2014/tema-ceske-deti-jako-ctenari-v-roce-2013-%E2%80%93-1-cast-125-1675.htm>. <http://ctenar.svkkk.cz/clanky/2014-roc-66/4-2014/tema-ceske-deti-jako-ctenari-v-roce-2013-%E2%80%93-1-cast-125-1675.htm> [online]. [cit. 2016-01-23]. Dostupné z: <http://ctenar.svkkk.cz/clanky/2014-roc-66/4-2014/tema-ceske-deti-jako-ctenari-v-roce-2013-%E2%80%93-1-cast-125-1675.htm>

HAVLOVÁ, Jaroslava. Čtenářství. In KTD : Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy (TDKIV) [online]. Praha : Národní knihovna ČR, 2003- [cit. 2011-05-12]. Dostupné z WWW: <http://aleph.nkp.cz/F/?func=direct&doc_number=000004068&local_base=KTD

Čtením ke vzdělání. Čtenář, 2004, roč. 40, č. 1, s. 27.

Zobrazení podobnosti

mar ned

Agenda: Odevzdávárna pro kontrolu na e-mail – Odevzdej.cz

Název: Vloženo z IP: 147.251.109.206

Jméno souboru: test_ukol.docx

Změněno: 10. 8. 2017 08:51,

Informace o práci: mail byl zaslán: 10.08.2017 13:19:
Institute pro veřejnou kontrolu mailem (2017)

Podobnost s vybranými: 10 %

Tato aplikace červeně zvýrazní v původním dokumentu text, který je podobný s texty ve Vámi vybraných dokumentech.

Tisk do pdf souboru

Jen podobnosti

Obsah:

- 1) Úvod – čtenářství, jeho význam a podpora
- 2) Vztah ke čtení obyvatel České republiky
- 3) Podpora čtenářství v České republice
- 4) Podpora čtenářství ve Francii
- 5) Závěr

Podobnosti s vybranými

Vybrat vše / Odznačit vše

10 %

Agenda: Odevzdávárny –
Odevzdej.cz
Popis: Pavel Hřebejk
Jméno souboru: Knihovny_KULPOL_Tuslova_Hrebejk.docx
Změněno: 2. 5. 2016 00:54
Informace o práci: Pavel Hřebejk: SS
2015/2016 - FPH; 3AM181
Kulturní politika, národní,
regionální a místní kultura;
Odevzdávárna; Všichni
studenti
Vysoká škola ekonomická v
Praze (2016)

Základní etapy přípravy písemné práce

1. Volba tématu a strategie přípravy
- 2. Informační průzkum**
3. Zpracování výsledků průzkumu
4. Výzkum
5. Tvorba práce
6. Příprava dokumentace
7. Příprava konečné verze práce
8. Odevzdání práce
9. Obhajoba - prezentace práce

Informační průzkum

- ❑ Práce s informačními zdroji
 - ❖ Hledání dokumentů, které souvisí se zvoleným tématem

- ❑ Získání dokumentů*:
 - ❖ [Výpůjčka z knihovny](#)
 - ❖ [Výpůjčka/dodání dokumentu z jiné knihovny v ČR/zahraníčí - MVS/MMVS](#)
 - ❖ [E-prezenčka, Copy on Demand \(CoD\)](#)
 - ❖ [Licencované databáze](#)
 - ❖ Internet

*jako dokument budeme pro potřeby naší výuky označovat texty, obrázky, fotky, videa tj. jakoukoli formu znázornění informací

Informační zdroje

Knihy

Periodika

❖ odborné časopisy, magazíny

Referenční díla

❖ encyklopedie, slovníky, tezaury, mapy, atlasy, bibliografie, adresáře, ročenky

Další zdroje

❖ závěrečné práce, materiály z konferencí, vládní publikace, šedá literatura, noviny, newslettery)

Internet

Surface Web X Deep Web X Dark Web

Licencované zdroje I.

- ❑ další výrazy - komerční zdroje/databáze, elektronické informační zdroje, **e-zdroje, EIZ**, databáze, dokumenty v elektronické podobě

- ❑ dostupné prostřednictvím **databází**
 - ❖ **volně dostupné**
 - ❖ **komerční (licencované)**

Databáze

- ❑ **Bibliografické** - pouze základní "identifikační" údaje o dokumentech (název, autor, rok vydání atd.) + abstrakt

- ❑ **Fulltextové** - plné texty dokumentů

- ❑ **Multioborové** - dokumenty z různých oborů
 - ❖ rozsáhlé databáze - např. **ProQuest, Wiley, EBSCO**
 - ❖ není možné mít zaplacený přístup ke všem kolekcím, tj. ke všem fulltextům

Licencované zdroje II.

- za úplatu - **pro studenty MU zdarma** 😊
- informace jsou **prověřené** (prochází recenzním řízením)
- články většinou dostupné dříve než v tištěné podobě
- doporučený zdroj pro psaní seminárních a závěrečných prací**

Jak se dostanu k licencovaným zdrojům?

- ❑ Stránky knihovny FSS

<http://knihovna.fss.muni.cz/ezdroje>

❖ databáze k oborům vyučovaným na FSS

- ❑ Portál elektronických informačních zdrojů MU -

<http://ezdroje.muni.cz/>

❖ databáze i z dalších oborů

Jak se dostanu k licencovaným zdrojům mimo počítačovou síť MU?

- Nastavte si na počítači [vzdálený přístup](#)
 - ❖ OpenVPN
 - ❖ Shibboleth
 - ❖ EZproxy

Kde začít?

Vyhledávače, discovery systémy a vědecké sítě

Google Scholar

scienceOPEN.com
research+publishing network

- ❖ [EBSCO Discovery Service](#) - "univerzitní Google"
pro licencované i volně dostupné zdroje
- ❖ [Google Scholar](#) - vyhledávač odborné literatury
- ❖ [Science Open](#) - vědecká a publikační síť

Kde hledat odborné časopisy? I.

- Annual Reviews - *nově kolekce Social Sciences do 2018*
- EBSCO
- JSTOR
- ProQuest
- Sage Journals Online - *nově archiv*
- ScienceDirect
- SpringerLink
- Taylor&Francis - *nově archiv*
- Wiley Online Library

Multioborové databáze jsou rovněž dobrým startovním místem pro vyhledávání

Můžete je prohledávat hromadně přes [EBSCO Discovery Service](#)

Kde hledat odborné časopisy? II.

Volně dostupné zdroje:

- ❖ [Directory of Open Access Journals \(DOAJ\)](#) - přes 10.000 časopisů s otevřeným přístupem
- ❖ [Central European Journal of Social Sciences and Humanities \(CEJSH\)](#) - databáze bibliografických údajů a anglických abstraktů článků uveřejněných ve vědeckých časopisech z oblasti humanitních a společenských věd vycházejících v ČR, SR, v Maďarsku a Polsku.

Kde hledat odborné časopisy? III.

- ❖ [De Gruyter Online](#) - volně dostupný multioborový zdroj, stovky odborných časopisů.

How to Read (and Understand) a Social Science Journal Article

Kde hledat knihy?

Katalogy

- ❖ [Katalog MU Aleph](#)
- ❖ Souborné katalogy - [CASLIN](#), [Knihovny.cz](#)
- ❖ [Ebsco Discovery Service](#)

Licencované databáze

- ❖ [Ebsco eBooks](#)
- ❖ [Sage Knowledge](#)

Kde hledat knihy? II.

Další zdroje

❖ [OAPEN Library](#)

❖ [Directory of Open Access Books \(DOAB\)](#)

❖ [Google Books](#)

[DDA](#) - nový způsob nákupu e-knih dle požadavku uživatelů, platforma ProQuest Ebook Central

Kde hledat informace z médií?

- ☐ Denní tisk, TV a rozhlasové vysílání
 - ❖ [Anopress Monitoring Online](#)

Kde hledat závěrečné práce?

- ❖ [Archiv závěrečných prací MU – Thesis](#)
- ❖ [Vysokoškolské kvalifikační práce – Theses](#)
- ❖ [DART – Europe E-theses Portal](#)
- ❖ [ProQuest® Dissertations & Theses \(PQDT OPEN\)](#)
- Open Access Dissertations and Theses

Kde hledat referenční díla?

- ❖ [Gale Virtual Reference Library](#)
- ❖ [The World Factbook](#)

Kde hledat statistické údaje?

- ❖ [Český statistický úřad](#)
- ❖ [Eurostat](#)

Kde hledat další zdroje? I.

- ❖ [ROAD - the Directory of Open Access scholarly Resources](#) - časopisy, konferenční sborníky, akademické repozitáře)
- ❖ [ICPSR \(Inter-university Consortium for Political and Social Research\)](#) - sociálněvědný datový archiv
- ❖ [Oficiální dokumenty OSN](#)

Vyhledávání

- 1. Výzkumná otázka a klíčová slova**
2. Další specifikace
3. Výběr zdrojů
4. Boolovský model
5. Technika vyhledávání
6. Vlastní vyhledávací proces
7. Hodnocení vyhledaných záznamů
8. Další operace

- 1. Výzkumná otázka a klíčová slova**
2. Další specifikace
3. Výběr zdrojů
4. Boolovský model
5. Technika vyhledávání
6. Vlastní vyhledávací proces
7. Hodnocení vyhledaných záznamů
8. Další operace

1. Výzkumná otázka

- 1) Zformulujte výzkumnou otázku (téma nebo problém)
 - ❖ zjistěte si dost informací o daném tématu (e-knihy, rada kolegů atd.)

Volba výzkumné otázky

Příliš obecná:

Jaký je vztah mezi státní regulací a energetickou účinností?

Specifická:

Jak program Zelená úsporám přispívá k energetické účinnosti v městě Brně?

Triviální:

Je Ruská federace vlivným energetickým exportérem?

Netriviální:

Jak Ruská federace využívá energii v zahraniční politice ve vztahu k pobaltským státům?

Volba výzkumné otázky II.

Nerealizovatelná:

Jaké osobní pohnutky vedly ministra Kubu k prosazování prolomení limitů pro těžbu uhlí v severních Čechách?

Realizovatelná:

Jaká jsou hlavní témata spojená s energetikou ve veřejném diskurzu vlády České republiky?

Klíčová slova

2) Vyjádřete výzkumnou otázku ve formě **klíčových slov (hesel)**

- ❖ používejte zejména **podstatná jména**
- ❖ příd. jména, zájmena a slovesa pouze pokud jsou opravdu nezbytné
- ❖ vyhýbejte se tzv. stop words (předložky, spojky, členy v cizích jazycích)

př. Rusko (federace); energetika; zahraniční politika; (po)baltské státy/země

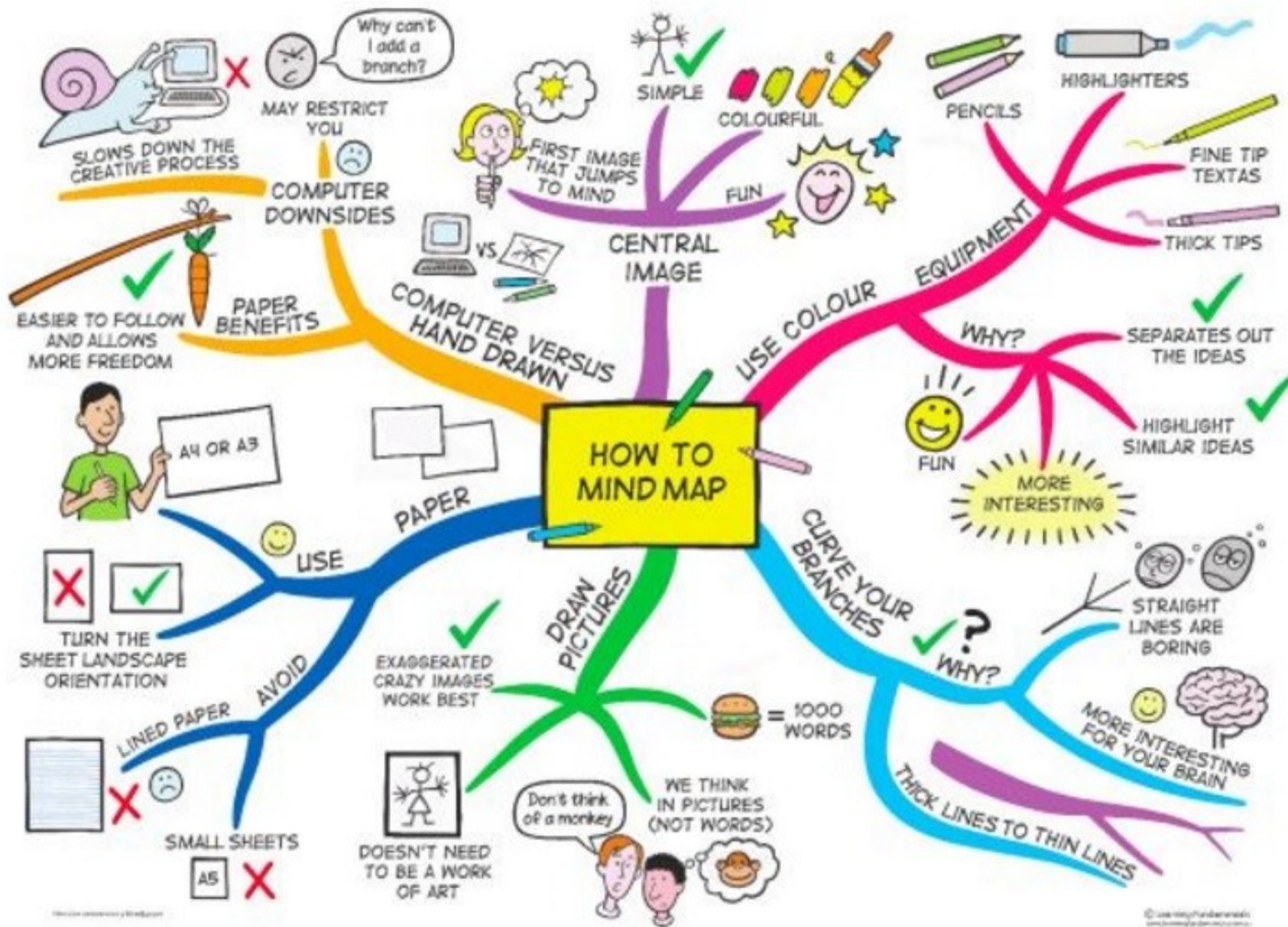
Pozn. v katalozích knihoven můžete nalézt i tzv. **předmětová hesla**

př. Rusko (federace) – zahraniční vztahy

Myšlenkové mapy

- Při práci s tématem lze využít tzv. **myšlenkových map**
 - ❖ grafické znázornění tématu
 - ❖ aplikace - [Pět nejlepších nástrojů pro tvorbu myšlenkových map](#)

Shrnutí

Psaní odborných (závěrečných) prací

Volba tématu

- ❖ Kontrola v Archivu závěrečných prací IS MU

Informační průzkum

- ❖ Katalogy knihoven
- ❖ Licencované zdroje
- ❖ Volně dostupné zdroje

- ❑ **Pro vyhledávání odborných informací použijte licencované informační zdroje**
 - ❖ Ověřené, kvalitní, jedinečné informace
- ❑ **Seznam databází**
 - ❖ Stránky knihovny
 - ❖ Portál elektronických informačních zdrojů
- ❑ **Mimo počítačovou síť MU si nastavte vzdálený přístup**
 - ❖ Např. OpenVPN, Shibboleth

Literatura

KATUŠČÁK, D., B. DROBÍKOVÁ, R. PAPÍK. *Jak psát závěrečné a kvalifikační práce*. Nitra: Enigma, 2008, 161 s. ISBN 978-80-89132-70-6.

BOTHMA, Theo. *Navigating information literacy: your information society survival toolkit*. 3rd ed. Cape Town: Pearson Education, 2011, 208 s. ISBN 9781775782278.

GRÖPPEL-WEGENER, Alke a Claire PENKETH. *The fishscale of academicness*. Staffordshire: Staffordshire university, [2013]. A Tactile Academia book. ISBN 978-0-9927884-0-7.

Obrázky

<https://www.cnews.cz/co-je-to-deep-invisible-hluboky-dark-temny-web> (deep web)

<https://s-media-cache-ak0.pinimg.com/736x/b1/8c/7d/b18c7dde7e01870bd4715b308241c155.jpg> (myšlenková mapa)

Ústřední knihovna
Fakulty sociálních studií MU

Děkuji Vám za pozornost

Mgr. Dana Mazancová, DiS.

mazancov@fss.muni.cz

infozdroje@fss.muni.cz